

שלנברג, ולטר (1952-1910)

(Walter Schellenberg). ראש שירותי הריגול ברייך השלישי. ש' נולד בזארבריקן (Saarbruecken), למד רפואה ומשפטים, וקיבל תואר במשפטים באוניברסיטת בון. במאי 1933 הצטרף ש' למפלגה הנאצית ולס"ס וב-1934 ללשכה הראשית של הס"ד. בספטמבר 1939 אירגן את מיזוג משטרת הביטחון (סיפ"ו) והס"ד במסגרת ה'משרד הראשי לביטחון הרייך' ונהיה לראש מדור IV E במשרד, שעסק בביון נגדי פנימי בגרמניה ובמדינות הכבושות.

בנובמבר 1939 הועלה ש' לדרגת ס"ס שטנדרטנפירר. ההעלאה בדרגה ניתנה לו בעקבות הצלחתו בחטיפת שני סוכני מודיעין צבאיים בריטים בהולנד. בידי ש' הופקדו ההכנות של הס"ד למקרה פלישה לבריטניה. כשבוטל תפקיד זה נתמנה ב-22 ביוני 1941 – יום פלישת הגרמנים לברית-המועצות – לראש מחלקה VI בפועל. המחלקה עסקה במודיעין בחוץ-לארץ.

ש' ראה את תפקידו באיסוף מידע חסוי וגלוי ובהערכתו, בעיקר כדי לתכנן ולהוציא לפועל יעדים ארוכי-טווח. לצורך זה הקים ש' בכול בירות אירופה מרכזי מידע בחסות מחלקה VI. בקיץ 1942 השתתף ש' ב'מיבצע צפלין', שבו הוצנחו לשטח שבידי הסובייטים שבויי מלחמה סובייטים שעברו 'חינוך מחודש' והיו לאנטי-קומוניסטים. הגרמנים קיוו שפעולתם של אותם שהוצנחו תהיה, בהיפוך, דומה לפעולות הפרטיזנים נגד הנאצים. ואולם, בסופו של דבר נתפסו רוב הצנחנים בידי המשטרה החשאית הסובייטית והוצאו להורג. חלק מהמועמדים להצנחה בשטחי הסובייטים, שלא נמצאו מתאימים למשימה, נרצחו בידי הנאצים על-פי שיקול דעתו של ש' ובשיתוף-פעולה מצידו.

מאוגוסט 1942 עודד ש' את נסיונותיו של הינריך הימלר לחלץ את גרמניה מן המלחמה במערב. עם התרבות הסימנים לתבוסתה הממשמשת ובאה של גרמניה, התווה הימלר תוכניות לקשור קשרים עם בעלות-הברית המערביות באמצעות הצלב האדום בין-לאומי ואלן דלס, ראש שירותי הביון האסטרטגיים של ארצות-הברית (OSS) בברן שבשווייץ, ולהציע להן שלום נפרד. התוכניות הללו לא יצאו לפועל, אך היו חשובות בהשגת שחרורם של רבים מאסירי הנאצים.

ב-1944, עם חיסול שירות הביון הגרמני 'אבור', מונה ש' לראש רשת המודיעין המשולבת לס"ס ולורמכט, וסמכותו בס"ס נהיתה אז שנייה לסמכותו של הימלר.

אחרי המלחמה נתפס ש' והועמד למשפט באיזור הכיבוש האמריקני בגרמניה, ועמו ארנסט פון ויצקר ואחרים. הוא זוכה מאשמת גינוסיד, אך נמצא אשם בשיתוף-פעולה ברצח שבויי מלחמה סובייטים ב'מיבצע צפלין', וב-1949 נידון לשש שנות מאסר (מיוני 1945). בדצמבר 1950 נחון ש', עבר לשווייץ, ושם כתב את זכרונותיו (המהדורה האנגלית: The

The Labyrinth, New York: Schellenberg Memoirs, London 1956
(York 1957).